

Üriner sistem

Üriner sistem; üst ve alt üriner sistem diye ikiye ayrılır

Üst üriner sistem; böbrekler ve üreterlerden oluşur ve burda oluşan enfeksiyonlara “üst üriner sistem enfeksiyonları” adı verilir.

Alt üriner sistem; mesane ve üretradan oluşur. Burda oluşan enfeksiyonlara “alt üriner sistem enfeksiyonları” adı verilir.

Arctostaphylos uva-ursi –Ayı üzümü-Ericaceae

0.5-2 m boyundadır. Kışın yaprak dökmez,çalı tipindedir. Yaprakları yıl boyunca toplanabilir ve havadar bir yerde hatta güneşte bile kurutulabilir.

Yaprakları kullanılır.

Fenolik glikozitler- arbutin (%4-15) metil arbutin

Gallik tanenler

Flavonoitlerce zengindir bu nedenle kurutulmuş yaprakları üriner sistem enfeksiyonlarında kull.

Ayrıca iridoitler, kinonlar ve terpenoitler vardır.

Arbutozit ,hidroliz sonucu hidrokinon oluşur buda kuvvetli bir üriner sistem antiseptiğidir. Enfeksiyonda etkili olması hem kuvvetli antiseptik özelliğinden hemde diüretik etkisinden dolayıdır.

1950 senesinden beri ayı üzümü üriner sistem enfeksiyonlarında tedavi amaçlı kullanılmaktadır. Yapılan bir kilinik çalışmada *Arctostaphylos uva-ursi* ile *Taraxacum officinale* birliktr kullanıldığında,yaşlı hanımlarda sistitin tekrarlanmasını önlediği görülmüştür.

Hasta kum ve taş düşürüyorsa oluşan tahrişte antiseptik etkisinden dolayı kullanılır. Kuvvetli bir diüretik değildir.

Kurutulmuş yapraklarının 1.5 -4.0 gramının infüzyonu günde 3 kez kullanılır.

400-800 mg arbutine eşdeğer infüzyon / soğuk maseratı kull. Standardize ekstreleri var.

Alman Komisyon E tarafından kullanımı onaylanmış bir tıbbi bitkidir.

Vaccinium macrocarpon-Cranberry,Amerikan üzümü-kranberi

Ericaceae fam.

Üriner sistem enfeksiyonlarında en yaygın kullanılan bir bitki hem üriner sistem enfeksiyonu tedavisinde hemde enfeksiyonu önlemek amacı ile kullanılır.

Meyveleri- fruktoz,oligosakkaritler,asitler(malik,kinik,sitrik,benzoik) ve antosiyaninler(siyanidin,peonidin glikozitleri) açısından zengindirşayrıca flavonoitler ve kondanse tanenler(proto antosiyanidinler) de içerir.

Aktivitesinin ilk olarak,meyvelerin fazla yenildiği takdirde üreyi asidk yaptığından ileri geldiği düşülmüştür,fakat daha sonra üre pH'nın değişmediği görülmüştür.

Son zamanlarda bitkinin antibakteriyel aktivitesinin bakterilerin idrar yolu mukoz membranına tutunmasını engelleyerek gösterdiği bulunmuştur.

Kranberi ekstresinden izole edilen prosiyanidinlerin(60 ug/ml) bakterilerin üriner sistemde tutunmalarını engellediğini korunma ve tedavi amaçlı kullanılabileceğini göstermiştir.

Bir başka çalışmada kranberide bulunan tanenlerin bakterilerin idrar yolu üzerinde tutunmasını engellediği bildirilmiştir.

Kranberinin,kadınlarda tekrar eden üriner sistem enfeksiyonlarında etkili olduğu tespit edilmiş fakat bir yaş ve cinsiyet grubu üzerindeki tekrarlanan üriner sistem enfeksiyonlarına karşı etkisi hakkında çalışma yapılamamıştır.

Alman komisyon E tarafından üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılabilceği onaylanmıştır

Echinaceae-Ekinezya

Echinaceae purpurea

Echinaceae angustifolia (Asteraceae/Compositae)

Echinaceae pallida

Amerikalı yerliler tarafından yılan zehirine karşı,dizanteri,sifilis ve hatta kanserde kullanılmış.

Echinaceae purpurea toprak üstü ve toprak altı

Echinaceae angustifolia toprak üstü ve toprak altı

Echinaceae pallida toprak üstü kısımları tedavide kull.

Tüm türlerin immunostimulan aktivitesi mevcuttur,ayrıca antiviral,antibakteriyel,antienflamatuar,antiseptik aktiviteleri vardır. Bu aktiviteleri vardır. Bu aktivitelerinden dolayı üst yolu enfeksiyonlarında ve alt idrar yolu enfeksiyonunda etkilidirler,ayrıca sık sık eden üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılırlar.

- *Echinaceae purpurea* ekstresi pek çok bakteri çeşidine *P. aeruginosa*,*S. aureus*,*B.subtilis* karşı aktiviteleri gösterdiği bulunmuştur. bununla birlikte üriner sistem enfeksiyonlarının başlıca etkeni olan *E.coli*'ye karşı antibakteriyel aktivitesinin eritromisin ver tylosin tartarat gibi antibakteriyel ajanlar ile karşılaştırılabilir derecede olduğu gözlenmiştir.Alman Komisyon E tarafından *Echinaceae purpurea* 'nın toprak üstü kısımlarının üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılabilceği onaylanmıştır. İyi tolere ediliyor diğer ilaçlarla bilinen etkileşmesi olmayan güvenilir bir fitoterapötiktir.
- Üst solunum ve soğuk algınlığı dışında antienflamatuar ve antimikrobiyal etkisinden dolayı üriner sistem enfeksiyonlarında diğer üriner sisteme etkili bitkilerle beraber kullanılmaktadır.
- İyi tolere ediliyor diğer ilaçlarla bilinen etkileşmesi olmayan güvenilir bir fitoterapötiktir.

Juniperus communis-Juniper –Ardıç

Cupressaceae

Avrupa- Asya ve K. Amerika'da yetişir. Ülkemizde 7 adet türü var ve tamamı ardıç olarak bilinmektedir.

Farmakolojik aktiviteye sahip olan kısımları meyveleridir.

Bileşiminde; organik asitler(askorbik asit,glukuronik flavanoitler(amentoflavon,kersetin,isokersetin,apigenin) tanenler(proantosiyonidin,gallokateşin,epigallokateşin)

Uçucu yağ taşıyor. Bilemindeki terpine-4-ol dolayı uzun süre kullamında böbrek hasarı ve irritasyon yapabilir.

Geleneksel olarak sistit gibi üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılmaktadır. Bu etkisi etkisi bileşimindeki u.yağın hem antiseptik hemde diüretik aktivitesinden kaynaklanmaktadır.

Komisyon E'de idrar miktarını arttırdığı ve direkt olarak düz kasları etkilediği hayvan denemeleri ile saptandığı yazılır.

10 gr max günde alınacak. Genelde 2 gr toz drog bu yaklaşık 20-100 mg u.yağa eşdeğerdir. İnfüzyon,dekoksasyon olarak hazırlanır.

U.yağı 0.02-0.1 ml günde 3 kere

Yapılan bir çalışmada *J. oxycedrus* meyvelerinin ve meyve ekstralarının idrar yolu enfeksiyonlarında etkili olduğu açıklanmıştır.

Hydrastis canadensis –Golden seal

- Ranunculaceae fam.
- Kök ve rizomları kull.
- Bileşimi;
- Alkaloitler – (hidrastin,berberin)
- U.yağ
- Fenolik asitler- klorojenik asit
- Bu etkenm maddelerden dolayı oksitoksik,antihemorajik ve laksatif olarak kullanılmaktadır.Geleneksel halk tıbbında ise kolit,gastrit,peptik ülser,dispepsi gibi çeşitli rahatsızlıklrda kullanılmaktadır.
- Bu aktivitelerin yanı sıra *H.canadensis* üriner sistem enfeksiyonlarında *E.coli* ve *S.pygones* bakterilerinin idrar yollarını tutulmasını engelleyerek enfeksiyon oluşumunu önler ve tedaviye yardımcı olur. Bu etkisini bileşimindeki berberin alkaloiti sayesinde gerçekleştirir. Günde 3 kez bir çay kaşığı *H.canadensis* tentürü(5ml)
- Aktivitesini göstermesi için yeterlidir.

Agropyron repens-ayrık otu

rizomları kullanılır

- Bileşimi: karbonhidratlar,siyanogenetik glikozitler,flavonoitler,saponinler ve u.yağ bakımından zengindir. En bilinen özelliği diüretik olmasıdır ve bundan dolayı üriner sistem enfeksiyonlarında da güvenle kullanılır.

Yapılan bir başka çalışmada ayrık otunun bileşimindeki müsilaj,terpenler ve glikozitlerden dolayı diüretik etkisinin olduğu ayrıca bakterilerin idrar yollarına tutunmasını engelleyici etkisinin olduğu açıklanmıştır.

- Halk arasında da çok tanınmış idrar arttırıcı ve taş düşürücüdür. Etkisi zayıf olup bu etki taşıdığı K tuzlarından ileri gelir.
- Dekoksasyon (%2-5) günde 2-3 bardak içilir Tadı hoş olmadığı için içine limon veya bal ilave edilir.
- İdarar arttırıcı olarak mısır püskülü ve arpa ile beraber kullanılır ise daha etkili sonuç alınır. Bunun için 30 gr arpa 30 gr mısır püskülü ve 30 gr ayırık otu 1litre suda 30 dak. kaynatılıp süzlür ve içene bal / pekmez ilave edilip içilir. En zararsız idrar söktürücüdür.
- *Taraxacum officinale*- karahindiba- Asteraceae
- Asteraceae
- Drog olarak kök ve herba kull. Kökler erken ilkbaharda ve sonbaharda toplanır, halka şeklinde kesilir, orta sıcaklıkta fırında kurutulur. Sonbaharda toplanırsa inülin seviyesi max olur.
- Bileşimi; glikozitler, terpen laktonları ve Triterpenik bileşikler taşıy yapraklar vit C. ce zengindir. Tonik olarak kullanılan karışımların bileşimine girer. Diüretik ve depuratiftir. Diüretik etkisinden dolayı tahriş olmuş mukozanın atılımını hızlandırır ve vücutta biriken asidin atılımını sağlar.

Üriner sistem enfeksiyonlarında kullanılan bazı tıbbi bitkilerin etki mekanizması

Etki mekanizması

Tıbbi Bitkiler

Bakterilerin üriner sistemde tutunmasını engelleyerek

Vaccinium, Zea, Agropyron, Taraxacum, Equisetum, Juniperus, Apium

Bakterilere zarar vererek

Archtostryphos, Borosma Hydrastis

- İrritasyonu gidererek Müsilaj tipi bileşenler için bitkiler

Ulmus, Althea, Zea; Agropyron

Latince ismi	Türkçe ismi	Esas bileşeni	Aktivitesi
<u><i>Aaronyron repens-</i></u> <u>rizom</u>	Ayrık otu	Müsilaj,terpenlergli kozitler	Ağrıyı hafifletir,bakterileri n tutunmasını engeller
<i>Althea officinalis</i> Yaprak-kök- Malvaceae	Hatmi	<u>Müsilaj</u>	Ağrıyı hafifletir
<i>Zea mays-</i> Gramineae (stigma ve stilus)	Mısır püskülü	<u>Mannoz ve müsilaj</u>	Diüretik,bakterileri n tutunmasını engeller
<i>Solidago virgaure</i> <i>Herba-</i> Asteraceae	Altın asa	<u>Flavonoitler,Glikozit</u> <u>ler ve saponinler</u>	Diüretik,antien- flammatuar
<i>Scutellaria</i> sp.herba- Lamiaceae		<u>Flavonoitler</u>	Diüretik,sedatif

Başlık eklemek için tıklayın

<i>Populus</i> <i>tremuloides</i> -kabuk	Ak kavak	glikozitler	Antienflammatuar ,analjezik
<i>Glycyrrhiza glabra</i> kök	Meyan	Glissirizin,flavonoit ler	Antienflammatuar ,ağrıyı hafifletici
<i>Barosma betulina</i> yaprak	Buchu	Terpenler,müsilaj flavonoitler	Antibakteriyel

Petroselinum sativum –Maydanoz-Umbelliferae

- 50-80 cm yükseklikde özelkokulu bir bitkidir.
- Taşlık yerlerde yetişir.2 yıllık bir bitkidir.Haziran ayında çiçek açar,sarımsı renklidir. Meyveler küçük küremsi,dışında 10 tane kosta çıkıntı vardır.
- U.Yağ,sabit yağ ve flavon glikozitleri taşır. Maydanoz ise bilinen en etkili diüretiklerden birisidir.

- Bileşiminde bulunan flavon glikozitleri bu etkiyi sağlarlar. Bu etkisiyle böbrek taşlarının düşmesine yardımcı olur.

Radix petroselini,Fructus petroselini,Herba petroselini kullanılır.

Radix için ,ilk yıl meyve olgunlaşmadan toplanır kurutulur.

Fructus petroselini flavonozit taşır ve diüretik etkilidir

Taze köklerden hazırlanan dekoksiyonda diüretik olarak kull.

Helichrysum türleri–Altın otu,Gudema otu,ölmez çiçek
Compositae

Kuruduğunda uzun süre bozulmadan kaldığı için bu ismi almıştır.

- Çiçek tablasında çok sayıda çiçek vardır.Diüretik amaçla çiçekleri kull.Çiçeklerin sarı rengi taşıdığı flavonoidlerden dolayıdır.
- Avrupa'da *H. stoechas*,*H. arenarium* ve *H. italicum* kull
- Ülkemizde bu türler kullanılmakla birlikte *H. orientalis*,*H. graveolens*, ve *H. plicatum* kull.(toplam 15 tür var)
- Çiçek durumları parlak sarı renkli ,yaprak ve dallar tüylüdür.Özel kokulu ve acımsı lezzetlidir.Genellikle demetler halinde satılır.
- Bileşiminde u. yağ,rezin, acı madde , kumarin serbest ve heterozit halinde flavon türevleri ve kalkon taşır.
- Kemferol diglukozidi
- İzosalipurpurozit-sarı renkten sorumlu
- Çiçekler açılmadan toplanmalıdır.

Kuvvetli etkisi vardır. Böbrek taşları ve kum dökücü ve safra söktürücü olarak kull.BU etkiler flavon türevlerinden dolayıdır.

İnfüzyom / dekoksiyon %3 .yemeklerden önce 1fincan içilir.